

Erreferentzia kodea: ES/NA/AACF/2/039

Izenburua: GOBERNU ZIBILA

Datak: 1952-1986

Deskribapen maila: Funtsa

Bolumena eta euskarria: 111 instalazio unitate

Sortzailea: GOBERNU ZIBILA

Erakundearen historia:

Gobernadore zibilak 1812ko Cadizko Gorteetan sortu ziren eta probintzietan gobernatzeko eginkizuna zuten. Lehenengo urteetan, behin baino gehiagotan aldatu zen haien izena —buru politikoak, sustapeneko ordezkariordeak eta abar—, harik eta 1847ko irailaren 29ko Dekretuak izena behin betiko finkatu zuen arte.

Nafarroan, 1841eko abuztuaren 18ko Legearen bidez, Gobernuak izendatutako goi mailako agintari politiko bat aitortu zen. Agintari horren eskumenak gainerako probintzietan buru politikoek zituzten berak izanen ziren; gainera, Diputazioaren buru izanen zen.

XIX. eta XX. mendeetan, ministerioak sortu ahala, eskumenak galtzen joan zen ezarri ziren ministerio ordezkariaren ondorioz. Hala ere, eginkizun hauek betetzen jarraitu zuen, batez ere haren eginkizunak arautzen zituen 1958ko urriaren 10eko Dekretu garrantzitsuaren ondotik: agintari politiko-administratibo gorenak; gobernuaren ordezkaria; probintzia administrazioaren zerbitzuen koordinatzailea; eta probintziako, ordena publikoko eta poliziako zerbitzu publiko guztien burua. Francok agindu zuen bitartean, Mugimendu Nazionalen organoen probintzia burua izan zen gobernadore zibila.

Dekretu horren arabera, gobernadore zibilei honako betebeharrak eta eskudantziak hauek zegozkien, besteak beste:

Izaera publikoko korporazio, elkarte eta erakundearen tutoretza eta ikuskapena.

Ordena publikoa mantentzea eta polizia zerbitzuen eta gainerako indar armatuen buru izatea.

Osasun publikoa zaintzea.

Turismoa sustatzea.

Laboreak hobetzea eta honako hauek sustatzea: ureztatzea, lurzati berrantolamendua, basoberritzea eta abelbideak.

Etxebizitzak eraikitzea sustatzea eta arlo horretako arau-hausteak ikuskatzea eta zigortzea, baita hirigintzakoak ere.

Lehen hezkuntza bultzatzea.

Behar-beharrezko artikuluen hornidura ziurtatzea.

Jaialdi, ikuskizun, ekitaldi publiko, kultural eta antzekoekin zerikusia duten jarduerak arlo horiek arautzen dituzten arau eta jarraibideen arabera egiten direla zaintzea.

Industriaren arloko arau-hausteak ikuskatzea eta zehatzea.

Ongintzako erakundearen babesletza gauzatzea.

1978ko konstituzio araubidearen bidez, gobernadore zibilaren figura desagertzeko oinarriak ezarri ziren. Estatuko Administrazio Orokorren Antolamendu eta funtzionamenduari buruzko 7/1997 Legearen (LOFAGE) bidez, gobernuaren ordezkaria edo ordezkariordea ezarri zen haren ordezkari.

Lege honen zioen azalpenean adierazten denez, “...*egungo administrazio periferikoa Estatu autonomikoaren eskakizunetara egokitzeak aukera eman behar du bikoiztasunak ezabatzeko eta Administrazioak herritarrei ematen dizkien zerbitzuen kalitatea hobetzeko. Bereziki, eta Estatuaren*

administrazio periferikoaren sinplifikazio hori eraginkorragoa izan dadin, ez da egokitzen jotzen gobernadore zibilen figura gaur egun existitzea, eta, ondorioz, lege honek ezabatu egiten du eta Gobernuaren ordezkariordea sortzen. Azken horiek, organikoki, autonomia erkidegoetako Gobernuaren ordezkarien mende daude, zeinek izendatzen baitituzte karrerako funtzionario publikoen artean”.

Hortik aitzina, hala dio LOFAGEren 22. artikulua:

1. Gobernuak autonomia erkidegoetan dituen ordezkariak Gobernuak ordezkatzeko dute haietan, hargatik eragotzi gabe Estatuak autonomia erkidegoetako presidenten bitartez autonomia erkidegoetan duen ordezkariaren arrunta. Estatuak Administrazio Orokorren eta beren lurraldean kokatutako organismo publikoen zerbitzu guztiak zuzentzen eta gainbegiratzen dituzte, lege honi jarraituz.

Gobernuaren ordezkariak Gobernuak Lehendakariaren mende daude. Administrazio Publikoetako ministroari dagokio lurraldean Estatuak Administrazio Orokorra behar bezala koordinatzeko beharrezkoak diren jarraibideak ematea, eta, Barne ministroari, askatasun publikoen eta herritarren segurtasunaren arloan beharrezkoak direnak ematea Estatuaren eskumenen esparruan. Ulertzen da horrek guztiak ez duela ezertan eragotzen gainerako ministroek beren erantzukizun arloekin bat datozen jarraibideak emateko duten eskumena.

2. Era berean, Gobernuaren ordezkariari dagokionez:

a) Beharrezko lankidetzak eta koordinazio harremanak izatea Estatuak Administrazio Orokorren eta haren organismo publikoen eta kasuan kasuko autonomia erkidegoaren eta haren toki erakundearen artean.

b) Gobernuak eta autonomia erkidegoko gobernu organoak behar duten informazio guztia jakinaraztea eta jasotzea. Toki erakundeek ere beteko dituzte eginkizun horiek, dagokien lurralde eremuan, haien lehendakariaren bitartez.

3. Ministroen Kontseiluaren errege dekretu bidez izendatu eta kenduko dira Gobernuaren ordezkariak, Gobernuak presidentek proposatuta, eta Autonomia Erkidegoko Gobernu Kontseilua dagoen herrian izaneko dute egoitza, non eta Ministroen Kontseiluak bestelakorik erabakitzen ez badu, eta hargatik eragotzi gabe Autonomia Estatuak esanbidez xedatzen duena.

4. Gobernuaren ordezkaria absente badago, kargua hutsik badago edo ordezkaria gaixorik badago, egoitza dagoen probintziako Gobernuaren ordezkariordeak ordezkatzeko du aldi baterako, salbu eta ordezkariak beste ordezkariorde bat izendatzen badu. Ordezkapena, probintzia bakarreko autonomia erkidegoetan, Gobernuaren Ordezkaritzako zerbitzu erkideen ardura duen organoaren titularrari dagokio.

Oso urria da Gobernu Zibiletik etorritako artxiboko dokumentazioa; soilik 1981 eta 1986 bitartean emandako joko eta ikuskizun publikoen baimenei eta establezimenduen kontrolari buruzkoa. Hauek ziren Gobernadore zibilaren ardura: jokorako baimenak ebatzea (zozketak, tonbolak eta ausazko konbinazioak) eta horretarako lokalak irekitzea, tabernen moduko establezimendu publikoak irekitzea, eta arlo horretako ikuskapenak egin eta arau-hausteak zehatzea.

1986an, 226/1986 Errege Dekretuaren bidez, Foru Komunitateari eskualdatu zitzaizkion kasino, joko eta apustuen arloan Estatuak Administrazio Orokorra (Barne Ministerioa) zituen eginkizunak eta zerbitzuak, bai eta, urte bereko 228. Errege Dekretuaren bidez, ikuskizunen arloko zerbitzuak eta eginkizunak ere. Eginkizun horiek Nafarroako Gobernuak Barne Departamentuak beteko zituen.

Funtsaren antolamendua:

039.01 JOKOAREN KONTROLA

039.01.01 Jolasarako eta ausazko makinak ustiatzeko eta kontrolatzeko baimenak

039.02 ESTABLEZIMENDU PUBLIKOEN KONTROLA

039.02.01 Establezimendu publikoen baimenak eta kontrola

Sarrera baldintzak:

Ebaluazio Batzordeak dokumentazioa eskuratzeko epea ezartzen ez duen bitartean, Artxiboei eta Dokumentuei buruzko apirilaren 4ko 12/2007 Foru Legearen 20. artikuluan ezarritakoa bete beharko da.